

Priloge prejemanj:
za
velo leto naprej 36 K — h
pol. leta 13 —
četrt 6, 50 —
mesec 2, 30 —
V upravnihstvom prejemanj:
za
velo leto naprej 30 K — h
pol. leta 10 —
četrt 6, 50 —
mesec 1, 70 —
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narodnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.
Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.
Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, 1, 17
Izhaja vsak dan, izvenred-
ne dni in praznike, ob
pol. 6. uri popoldne.

Štev. 21.

V Ljubljani, v ponedeljek 27. januarija 1902.

Letnik XXX.

Odkod zlo?

Ustava je posredno ali neposredno po revoluciji stopila v življenje v raznih država. Ustava je nekaj kompromis med absolutnim monarhizmom in ljudsko voljo. Po modernih šolskih načelih je ustava podobna tehtnici, katere ravnotežje naj bi vzdrževala vladarjeva oblast in udeležba ljudskega zastopstva. Od početka ustavnega življenja je vedni boj med tema faktorjema. Posledice so razne, povsod pa breme davkov in nešteti državni dolgovi. To vidimo v Angliji, Franciji, Španiji, Italiji, Nemčiji in na Portugalskem. Povsod pa obenem propada parlamentarizem, ker posamezne mogočne stranke zlorablajo ustavo v svoje strankarske namene.

Kar opazujemo drugod, to vidimo doma v svoji državi. Z velikim navdušenjem je bila proglašena ustava, s spoštovanjem in upanjem so narodi obračali pogled na avstrijski parlament. Toda ustava se ni razvijala na naraven in zgodovinski podlagi in parlament je postal trdnjava za nemško-liberalno stranko.

Stebri vsacega parlamenta so poslovni red, prosti razvoj političnih strank in načelo večine. Poslovni red je temeljni zakon za parlament, ker varuje potrebno prostost in ovira parlamentarne zlorabe. Parlament, če ga poslovni red ne zadošča svojemu namenu, nima pogoja za obstanek. Ta stebel parlamenta pa je nemška levica sama razrušila z obstrukcijo. Ravnotako je nemško-liberalna stranka že preje, opirajoč se na pomoč svojih vlad, zrušila ostala dva stebra. Stranke se niso nikdar prosto razvijale po razmerah in potrebah časa, temveč so bile igrača v rokah istodobnih vlad. In načelo večine je bilo že izprva krivično, ker je bil in je krivičen volilni red. Odtod torej 40-letni boj v Avstriji med nemškimi in slovanskimi narodi za to ustavo in proti njej; odtod zlo, ki je ugonobilo neštete svote moralnega in gnetnega dobra. Da, narodi sami si žele rešenika, da bi jih rešil tega parlamentarizma, ki ne more ne živeti ne umreti ter je narodom delil le kamenje mesto kruha. Vrstile so se že mnoge vlade, ki so poskušale razna sredstva, da rešijo parlament in ustavo. Doselej se ni še nobenemu

državniku posrečilo to Sisifovo delo, ker poskusi niso bili resni in sredstva ne prava. V korenini je treba izžgati kili bolezn. In te so zverženi ter tekom časa v vseh svojih važnih določbah prevrtani poslovni red, politična odvisnost raznih strank od vlade in nenaravna večina nemških poslancev v zboru. Grof Badeni je sicer ustvaril večino, ki naj bi zboljšala hišni red. S tem pa je vzbudil obstrukcijo. Baronu Gautschu se ni boljše godilo.

Grof Thun je hotel parlament izatrdati s § 14. in izvenparlamentarnimi pogajanj. Morda bi se mu bilo posrečilo, ko bi bil poskušal izvršiti volitev delegatov tudi proti obstrukciji. Toda državna politika se je ustrašila tega koraka in žrtvovala obstrukciji svojo veljavo. To je bila v zadnjih letih največja napaka, ki se vedno mašuje, kar je dokazala češka obstrukcija proti grofu Claryju. Dr. pl. Körber se ukvarja z razvalinjo že dve leti, da jo popravi in za silo uredi. Dejstva pa kažejo, da se mu delo ne posreči, ker ta parlament je bolan in neozdravljiv. In zakaj?

O tem se je napisalo že nebroj knjig in razprav. A so ljudje, ki kot noji v pesek vtikajo kljune in oči. In če mi govorimo jasno, takoj nam vžgô pečat nestrpnosti in domišljavosti. Toda luči ne postavljamo pod mernik.

Politično ozračje, v katerem živimo, je napojeno in nasičeno z nemškim šovinizmom in brezozirnostjo. To je prvotni in glavni vzrok vsega zla; vse drugo so le posledice. Saj je že pokojni grof Taaffe zatrdil: Če Nemcu v Podmoklih stopiš na kurje oko, zakriči ves nemški narod in odmeva po gostem gozdu nemškega časopisa.

Da, Nemci so mogočni in slaven narod. Dokazali so tekom stoletij svoje duševne sile in podjetnost na vseh poljih človeškega znanja. Toda srca nimajo na pravem mestu, onega plemenitega srca, ki tudi v tujem beraču spoštuje človeka in mu je tuja nestrpnost in ošabnost. Danes se nemški narod bori za svetovno vladno in skuša vse pogaziti v prah, kar se mu ustavlja. »Oprostili« so Dance v Šlesviku, in Poljakom v pruski kraljevini napovedujejo poli-

tično smrt. »Nemška kultura« je vse, kar so krščanski narodi ustvarili z umom in dlanom. In to nemško kulturo hočejo vsiliti vsem narodom, s katerimi so v neposredni dotiki. Z močjo nemškega naroda raste njegova nestrpnost. Vsak narod ljubi svoj jezik in v tem teži za svojo omiko. Vsak narod pa ima tudi pravico, da se mu ne zapirajo pota in ne odrekajo sredstva, ki mu omogočijo izobrazbo duha in značaja. V prvi vrsti so pač potrebne šole. Nemci se ponašajo z obilico šol, ker država je stoletja skrbela za nje. A ravno tako dolgo je država zanemarjala nemške narode. Nemci sami so zajemali tudi iz francoskih, italijanskih in angleških virov, a mi naj žrtvuemo svoj narodni obstanek za zapadno omiko. Te nemške težnje so, ki porajajo in množe odpor, netež prepri. Ta agresivnost nemškega plemena je rudeča nit v njegovi zgodovini. Zato se ni še rodil, ki bi zastavil tej sili primeren jez.

Protivniki hrvaške opozicije.

(Iz Hrvaške.)

Združenje obeh opozicijskih strank na Hrvaškem je najvažnejši politični dogodek, odkar obstoji nagodba. Kasno se je sicer dogodila ta prepotrebna tuzija, in v marsičem bi dandanes na Hrvaškem bilo bolje, da je bila opozicija složna že na početku ustavne dobe. Toda zdaj ni čas za rekriminacije prešlih dogodkov, nego je treba skrbeti za boljše bodočnost hrvaškega naroda. Da je imela zedinjena opozicija življenske moči v sebi, je pokazala zdaj s svojim zedinjenjem, kar je njene domače pa tudi zunanje nasprotnike prav iznenadilo. Saj smo brali vedna poročila domačih in tujih nasprotnih časopisov, da se zedinjena opozicija ne bode mogla vzdržati in da mora v kratkem času razpasti. Zdaj se je pa zedinila v eno opozicijsko stranko, katere hoče zediniti vse hrvaške opozicijske struje vseh hrvaških dežel v jako čvrsto falango proti današnjemu mažaronskemu zistemu.

Razumi se, da so zdaj protivniki opozicije še huje zbesneli, ker so tako prevar-

jani. Oni računajo vedno na hrvaško neslogo, toda zdaj so slabo računali; edino to jih še tolaži, da imajo v stranki »čistih pravašev« tisti živeli, ki bi mogli škoditi pravi slogi vsega hrvaškega naroda. In res je glasilo te stranke »Hrvatsko Pravo« hudo napalo združeno opozicijo, kar pa ni nič novega, saj to dela vsak dan v večji ali manjši meri, akoravno je bila tudi ta stranka pozvana na dogovore radi splošne sloge vseh opozicijskih strank. Toda do zdaj se ta želja za splošno slogo še ni izpolnila. Priti pa mora čas, da se bode tudi to zgodilo.

Uradnim časopisom je ta fuzija prav neugodna stvar, saj so ravno oni največ pisali o razpadu opozicije. Zdaj si ne morejo drugače potolažiti svoje jeze radi tega dogodka nego s tem, da se norčujejo ter imenujejo to opozicijo brez imena in da je bilo na sestanku komaj sto privržencev, ko so sklepali o tuziji. Na imenu ni ležeče, sicer pa je po našem mnenju že ime »hrvaška opozicija« v današnjih okoliščinah na Hrvaškem dovolj, ker gre zdaj ravno za hrvaško stvar, za obstanek hrvaškega naroda. Saj vidimo, da se tega imena dandanes sramujejo ravno oni, ki se tako bahato ponašajo, češ, da oni zastopajo Hrvaško. Kadar pa govore v hrvaškem saboru ali kje drugod pri važnih svečanostih, se izogibljejo temu imenu, nego poznajo le »domovino«. Na Hrvaškem je prišlo zdaj že tako daleč, da se opozicija mora zvati »hrvaška«, da se hrvaško ime ne potopi v tujstvu in kozmopolitizmu mažaronsstva.

Da bode imela hrvaška opozicija od dne do dne vedno več privržencev, za to skrbi pa najbolje današnji zistem, katerega seveda uradni časopisi morajo v zvezde kovati.

Tudi Mažari s fuzijo niso zadovoljni. Posebno hudo psujejo njihovi opozicijski časopisi, ker so tudi prevarani, saj sanjajo že dolgo časa, da je Hrvaška popolnoma pomirjena. Mislili so, da hrvaška opozicija le životari in da jo mora prej ali slej današnji zistem zadušiti. Hudo se jeze posebno radi tega, ker opozicija živi v dotiki s Hrvatv in v Dalmaciji. To zovejo oni izdajstvo, kajti ti opozicijski kujejo za-

LISTEK.

Revež.

Spisala Marija.
(Dalje.)

»Ha, ha,« smejala se je Minka, »ta je je pa lepa in vredna še več kosov kruha. Čuj, Jože,« dejala je ter ga rahlo udarila na ramo, »le pridi k nam, kadar si lačen, saj pri nas se vedno dovolj kruha.« Namuzal se je, menda mu je bilo všeč to povabilo, in radostno pogledal kos pogače, katero mu je Minka utaknila v žep.

»Bog ti bode vse obilo povrnil, Minka,« dejal je Mihec, ko je Jože odšel. »Kar boš storila revežu dobrega, ni izgubljeno. Revež pa je, saj se nikdo ne briga zanj. Stari materi so opesale moči, da komaj sama sebe opravi, oče pa obdeluje tisto malo polja, da pridela živeža za troje ljudi. Huda je ta, huda, če človek nima pameti!«

Odslej je bil Jože vsakdanji gost Minkin. Celo čevljarja Mihca je zanemarjal in se le redkokdaj še pri njem oglašil. In kdo bi se temu čudil? Saj je bilo na županovem

pragu tako kratkočasno sedeti, in Minka je imela vedno kaj pripravljene za Jožetov lačni želodec. Pa kako lepo je znala govoriti. Včasih ga je tudi malo oštela. »Jože,« očitala mu je nekoč, ko je kamenje lučal za otroci, »Jože, tega pa ne, — pusti otroke pri miru, če ne bo zopet vojska!«

»Saj jih bom pustil, Minka, — saj jih bom!« obljuboval je. »Kako bi pa bilo, ako bi ti včasih svojemu očetu kaj pomagal pri delu? Glej, Jože, — tudi jaz delam — in vsak človek mora delati!« poučevalo ga je dekle. »Saj res, Minka,« pripoznal je in kmalu na to počasi in zamišljeno stopal proti domu.

Drugi dan pa Jožeta dolgo ni bilo k županovim. Jelo se je že mračiti, ko je prisopihal po cesti, da se je kar kadilo za njim, in že od daleč vpil: »Minka, danes sem pa delal, celi dan delal, — krompir sem kopal!« Samega veselja ni vedel, kaj bi počel, ko ga je Minka pohvalila. Pokazal je tisti večer vse učenosti, kar jih je znal, in zapel vse pesmi, katerih se je domislil, tako da se je še mati županja smejala.

Drugi dan je bilo ravno tako.

Kako se je Minka čudila Jožetovi iz-

prememb, — oče pa je jel na tihem upati, da doživi na svetu še vendar srečne dni. Bilo je teden dni pozneje, ko je Jože že poznal na večer sedel pred domačo hišo ter zamišljeno in nepremično zrl v nebo, na katerem je migljalo brez števila zvezdic. Polna luna se je prikazala na visokem oboku in čarobno razlivala žarke po trdnji naravi.

»Ko se boš možila, — al' me boš vabila?« zapeli so čvrsto na vasi vaški fantje, da so se ubrani glasovi daleč na okrog razlegali v tiho jesensko noč.

Jože pa ni slisal popevanja, ni se zmešnil za nočno krasoto, kajti po revni glavi rojile so mu čudne misli.

Zopet je celi dan delal in niti pri županovih ni bil danes. Pa čemu tudi? Minka že nekaj dni sem tako pridno šiva, da skoraj ne utegne govoriti. Včeraj pa je naletel na Lužarjevega Franceljna, s katerim si pa že od mladih nog nista najboljša prijatelja. Enkrat ga je že loputnil po glavi tega Franceljna, in ko se je sinoči tako blizu Minke usedel in jo tako nagosto nekaj povpraševal, začutil je Jože potrebo, v drugič kaj takega storiti. »Jutri grem pa zopet k Minki, saj je menda že vse pošila, kali?« mrmral je.

»Jože pojdi spat, pozno je že,« oglašil se je moški glas, na pragu pa se je prikazal suh, slaboten mož — Jožetov oče. »Jutri za rano pojdeva v gozd drva sekati, torej glej, da greš kmalu k počitku!«

»Oče,« izpregovoril je Jože, ne meneč se za roditeljev opomin, »oče, oženil se bom!«

»Kaj?« je zategnjeno vprašal oče in nastavljal uho, meneč, da ni prav slisal, »kaj praviš?«

»Oženil se bom,« ponovil je nepotrpežljivo Jože — »z županovo Minko — veste — jo imam rad!«

»Neumnež, kaj pa govoriš?« ustrašil se je oče in začudeno sklenil roki. »Kako izprideno bi moralo biti dekle, katero bi se nordevalo s takim revežem ter vzbujalo upanje v njegovem srcu!« govoril je sam pri sebi in stopil v hišo.

»O Bog, o Bog! pamet si vzel revežu, zakaj mu tudi srca nisi iztrgal iz nesrečnega telesa?« zdihoval je nesrečni oče. »Pa zgodi naj se vselej Tvoja volja,« pristavil je in obrisal solzne oči.

Drugo jutro pa se je vse trlo pred županovo hišo, — kajti vsakdo je hotel videti mlado nevesto Minko in krepkega ženina

59.10.12

roto proti ogerskej državi s tujimi podložniki. Radi tega celo zahtevajo, da se proti opoziciji postopa najstrožje in da se prvaki pozapro. Mažarom je seveda žal, da se Hrvači branijo pretesnega objema z zavezniškom, ki bi jih najraje zadržal ter si razširil preko Hrvaške most do Adrije. Oni so tega mnenja, da bi se dalo doseči to z današnjim zistemom na Hrvaškem, ko ne bi bilo opozicije in zdaj se združene, zato se morajo upotrebiti vsa sredstva, da se zatre ta pokret.

Da imajo Mažari moč, godilo bi se Hrvatom kmalu tako kakor Slovakom, vendar do zdaj to še ni mogoče, in ako Bog da sreče, bode s časoma še manje. Sloga opozicijskih hrvaških strank bode probudila zopet ves hrvaški narod, ki je sprejel glas o zedinjenju z oduševljenjem. Ves narod zbran v enem taboru bode premagal tudi današnje hudo krivico.

Avstrijski prestolonaslednik v Petrogradu.

Prve dni prihodnjega meseca potuje naš prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand v Petrograd na obisk carja Nikolaja, prijateljskega zaveznika naše monarhije. Namen temu potovanju je v prvi vrsti ta, da se nadvojvoda Fran Ferdinand zahvali za izredno odlikovanje povodom imenovanja generalom ruske konjice. Dotična generalska znamenja mu je pred nedavnim izročil ruski podpolkovnik pl. Bellegarde.

Avstrijski prestolonaslednik je bil zadnjič v Petrogradu ravno pred enajstimi leti; odpotoval je v Petrograd dne 6. februarja 1891, obiskal pozneje Moskvo in se dne 17. februarja povrnil v domovino. Takrat se je predstavil carju kot avstrijski prestolonaslednik. Ta obisk mu je vrnil pozneje ruski prestolonaslednik. Da se gre naš prestolonaslednik osebno zahvaliti za najnovejšo odlikovanje, kaže, da so razmere med Dunajem in Petrogradom posebno prijateljske.

Obisk prestolonaslednikov ima torej v prvi vrsti res vojaški, vpludnostni značaj, toda odrekati se mu pa tudi ne sme eminentno političnega značaja. Ravno v sedanjem času se dogaja v Evropi marsikaj, kar posebno interesira našo in rusko državo, in je torej potreba, da se v zadevah, ki se tičejo obeh držav, na Dunaju kakor tudi v Petrogradu pripravijo na vse eventualnosti.

Dunajski nemško-liberalni listi omenjajo tu v prvi vrsti najnovejših dogodkov na Balkanu. Razmere v Bulgariji, posebno pa še v Srbiji, kjer se mora v kratkem rešiti vprašanje glede prestolonaslednika, potem pa tudi dogodki v ostalem delu Balkana zahtevajo izredno pozornost obeh interesiranih velesil, ki sta po znani pogodbi zavezani čuvati nad osodo Balkana. Morda je s potovanjem našega prestolonaslednika v zvezi tudi odhod srbskega pretendenta Petra Karagjorgjevića. Konečno pa bržkone ne ostane neomenjena v prvi vrsti naše monarhije se tičeča zadeva glede konečne aneksije okupiranih dežel Bosne in Hercegovine.

Luzarjevega Franceljna. »Jejmine, tacega pa še ni bilo«, šepetali so ljudje, »tacega pa še ne!«. In marsikdo je stopil na prste, da je bolje videl, ko sta novoporočenca stopila z voza. Kako ponosno je stopal ženin poleg ljubljene neveste in kako mu je žarilo oko!

»Lejte, lejte, šest voz svatov je že izstopilo, pa še ni konca«, čudili so se.

Topiči so pokali kar jedno na drugo, godci pa so godli tako poskočne, da je še starim privzdigovalo noge. Oče župan je hotel pokazati, da je omočil edino hčer, in da se ne more vsakdo meriti z njim. Jože se ni dosti zmenil za splošno veselje, in ob cesti postavljene visoke mlaje, — ko je na večer istega dne korakal proti županu. Delal je celi dan v gozdu, sedaj pa je hitel k Minki, da ga pohvali.

»K Minki, da, da, k Minki«, govoril je sam s seboj in parkrat potegnil čez strune svojega inštrumenta, ki ga je povsodi zvesto spremljal. Že od daleč je začul veselo godbo, petje in vrikajoče glasove. Odprl je na dolgo usta in nategnil usesa, da bi bolje razložil, od kod prihaja nenavadni hrup.

(Dalje prih.)

Vse to se navaja, kakor rečeno, v dunajskih nemško-liberalnih listih. Vendar pa to še nikakor ni vse. Naša in ruska monarhija imata ravno sedaj še mnogo drugega in važnejega posla, in to je silno pereče vprašanje, kako stališče naj zavzame napram novemu nemškemu carinskemu tarifu. V časopisu se je že pred par dnevi naglašalo, da se vrše neka pogajanja med Dunajem in Petrogradom glede obrambne akcije proti načrtu Nemčije, ki bo zadal hud udarec našemu in ruskemu izvozu. Zelo verjetno je torej, da se tudi v tem oziru izpregovori v prihodnjih dneh v Petrogradu kaka resna beseda — nadvojvoda ostane v Petrogradu več dni, — in pride do zaključka, ki bi bil v prid obema državam. Ravno vsled tega pa Nemcem v rajhu ni nič kaj pogodu najnovejši obisk.

Dva princa na potu.

V soboto je došel v Berlin angleški prestolonaslednik, valeski princ Jurij. Cesar Viljem ga je v sprejel na kolodvoru. Obisk ima samo uljudnostni značaj, vsaj tako trdijo oficialni listi, in bo zanimal samo berlinske dvorne kroge. Nemško ljudstvo kot tako ostane napram njemu hladno, ne sicer radi njegove osebe, marveč radi naroda, kateremu pripada. Ko bi Angleži imeli še kaj čuta, bi uvideli, da nimajo med narodi več nobenega prijatelja. Politiški pomen tega obiska je pa bržkone povabilo k slavnostim kronanja ter ublaženje nasprotstva radi Chamberlainove oziroma Bülowe izjave.

V Novem Jorku v severni Ameriki se pa pripravljajo na sprejem pruskega princa Henrika. Njegovo potovanje je vseskozi političnega pomena, ker se bo v teh dneh kovala nemško-ameriška trgovinska zveza. Za sprejem mu bodo skrbeli poleg vladnih krogov samo nemški naselniki in časnikarji, drugi se bržkone ne bodo dosti zanimali zanj.

Vojna v Južni Afriki.

Londonske »Daily News« priobčujejo neko brzojavko iz Haaga, v kateri so pojasnjuje za Angleže nič kaj ugodni najnovejši položaj v Južni Afriki. Burska moč se posebej v kapeki koloniji množi z vsakim dnem, vstaja se vedno bolj razširja. V to je pomagla posebno krutost Angležev, ko so usmrtili vodje Lotterja in Scheepersa. Prebivalci kapeke kolonije, ki so bili doslej, kakor so rekli Angleži, popolno lojalni, se v velikem številu pridružujejo Burom, katerih položaj je sedaj mnogo ugodnejši, kot v katerikoli dobi sedanje vojske.

V času od septembra do novembra so doživeli Angleži dvanajst porazov, katerih pa lord Kitchener v svojih brzojvarkah niti ne omenja. Burski vodje so iznova navdušeni za svojo stvar in pripravljajo neki že načrte za upravo neodvisne Južne Afrike.

Za mir med Angleži in Buri se ogreva med drugimi tudi Kitchener sam, vsaj tako javljajo iz Bruslja. Pravijo namreč, da je že v oktobru l.l. povabil k sebi generala Botho ter ga nagovarjal, naj sklene premirje. Ker pa med pogoji, ki jih je navajal Kitchener, ni bilo popolne neodvisnosti Transvala, je Botha kajpada ponudbo odbil. Kitchener se je zbot tega tako ujezil, da je dal požgati veliko število burskih faram. — Kitchener hrepeni po miru bržkone radi tega, ker ve, da bi se na ta način najlažje izognil vsem neprivikam, ki mu jih lahko še povzroče burski voditelji. To je pa tem lažje mogoče, ker se je znatno poslabšal položaj v kapeki koloniji in ker proti Angležem nevarnost tudi v osrednji Aziji.

V Afganistanu prete namreč navetati velike homatije. Emiru bodo pomagali Rusi, ki so že dolgo pripravljeni na to akcijo in katerim je zato zagotovljena prosta pot do angleške Indije. V tem slučaju bi pa bila Anglija prisiljena, braniti svoje ondotne interese, in sicer z vojaštvom, ki ga ima sedaj v Južni Afriki, ker ga jej drugje povsod primanjkuje. Iz osrednje Azije pričakujejo torej Buri svojo rešitev.

Neki angleški list ve poročati, da sta Dewet in Stein že davno izgubila vsako nado (?) na zmago burskega orožja in posredovanje kake evropske velesile. Za

načrtni boj sta vneti samo radi tega, ker pričakujeta, da se bo konečno vendar le zmanjšala potrpežljivost Angležev in dosegel kolikor toliko ugoden mir.

V Ameriki navdušenje za Bure vedno bolj narašča. V Čikagi se je vršil minule dni številno obiskani shod. Sklenilo se je odposlati Krügerju povabilo s 500 000 podpisov, da na dan kronanja angleškega kralja obišče severoameriške države.

Cecil Rhodes pride neki zopet na vrhunec. Pravijo namreč, da mu angleška vlada poveri vodstvo civilne uprave v angleški Južni Afriki, ker bo baje najlažje premagal težkoče, ki se bodo pojavile kot posledica sedanje vojske.

Iz brzojavk.

Državni zbor bode imel prvo sejo 4. februarja. Vabila in dnevni red se poslancem dopošljejo v prihodnjih dneh. — Unio Catholica rekurira. Ravnateljki svet »Unio Catholica« je proti razpustitvi društva uležil rekurz pri c. kr. nižje-avstrijskem namestništvu. — Nadvojvoda Fran Ferdinand na Ruskem. Avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand pojde 6. februarja v Petrograd, da se ruskemu carju predstavi kot novomenovani ruski general kavalarije. Nadvojvoda Fran Ferdinand bode več dni gost ruskega carja. — Princ waleski v Berlinu. Princ waleski je v soboto ob 7. uri zvečer prišel v Berlin. Na kolodvoru ga je sprejel cesar Viljem. — Peti vojaški svet se je vršil na Dunaju pod predsedstvom cesarjem. — Katoliški dijaki v Budimpešti so priredili po završetku kongresa o avtonomiji katolikov veliko demonstracijo proti poslancem, ki so zastopali vladno stališče. Demonstrirali so tudi proti grofu Adalbertu Apponiju. Katoliškim vodjem so dijaki priredili ovacije. Policija je le s težavo razkropila veliko množico. — Obsedno stanje na univerzi. Vsled nemirov na univerzi v Rimu je udrla v vseučiliško poslopje policija. Policija je zasedla univerzo in vsi poskusi dijakov udreti v vseučiliško poslopje so zaman. — Dispozicijski fond bo v avstrijskem proračunskem odseku dobil zanesljivo večino, ker bode proti samo nekaj Čehov, nekaj nemških nacionalcev, Vsenemcev in Lahov. — Vsenemci. Kakor javlja poslanec Hauck, so doslej poslanci Bareuther, Berger, Dötz, Eisenkolb, Hannich, Hauck, Hofer, Iro, Kittel, Kliemann, Schalk, Lindner, Malik, Stein izjavili, da ostanejo pod Schönererjevim vodstvom. — N. W. Journal in srbsko prestolonasledstvo. Ta židovski list si vedno kaj novega izmisli. Sedaj je kot eventuelne kandidate za srbski prestol naznanil: Princa Avgusta Leopolda in Sachsen Coburg Gotha. — Kristić — mrtev. Dr. Nikolaj Kristić je umrl v soboto v Belemgradu. Vse svoje premoženje je zapustil srbski akademiji znanosti v Belemgradu. — Boji v Panami. General Castra je imel v bližini Aquadulee boj z generalom Herrera. Ustaši so bili tepeni. — Vsenemški voditelj v Brnu je od svoje službe za 6 mesecev suspendiran in mora plačati 5000 kron kazni. Druga disciplinarna preiskava je v teku. — Ne na Vestfalsko! Poljski listi svare poljske delavce, naj nikar ne hodijo na Vestfalsko, ker bodo ondi težko dobili dela. — Nemški Schulverein in židje. Na občnem zboru podružnice nemškega »Schulvereina« v Olomucu je propadel predlog, naj se za člane ne sprejemajo židje. — Čehi in Wolf. K dopolnilni deželno-zboreski volitvi za češki deželni zbor v Wolfovem volivnem okraju bodo Čehi postavili svojega kandidata, ki pa seve ne bo imel drugega vspeha, nego da bo štel češke glasove. — Socijalna Avstrija. Iz Prage se brzojavlja: Okrajni zdravnik v Buchenthalu je prišel k okrajnemu glavarju, da bi uradno prisegel. Ker zdravnik ni prišel v črni obleki, je okrajni glavar prisego odklonil. — Rusinska parcelacijska banka so je osnovala v Lvovu. Družba bo kupovala na dražbah kmečka posestva in jih bo v manjših parcelah prodajala rusinskim kmetom. — Nenaden obisk nemškega cesarja. V petek se je cesar Viljem nenadoma pripeljal v Hanover, ne da bi prej naznanil svoj prihod. Šel je v častniški kazino, odkoder se je po kratki zabavi zopet odpeljal nazaj v Berlin. —

Offenheimerov dvobojs. Dunajska odvetniška zbornica je prosila cesarja, naj pomilosti obsojenega Offenheima, ki se je hotel dvobojevati z dr. Luegerjem. Prošnja je odbita. — Obiski cesarjev. V berlinskih dvornih krogih se govori, da bode cesar Viljem začetkom maja potoval v Petrograd. Potem bode nemški cesar obiskal cesarja Franc Jožefa. — Znamenit poraz revolucionarjev. V bogatem francoskem industrijskem kraju Rouboix so socialni demokratje zgubili večino v obč. odboru. Od 23 socialnodemokratskih sedežev si je priborila »Union sociale et patrie« 16 sedežev. Propadel je tudi dosedanji župan.

Književnost in umetnost.

Nova slovenska drama.

Gospod Fr. S. Finžgar je spisal novo slovensko dramo, katere snov je vzeta iz življenja slovenskega ljudstva. Igra je predložena »Dramatičnemu društvu«, in čujemo, da se bo še v tej sezoni uprizorila.

»Glasnik najsvetejših Src«

je začel izhajati v Selnici ob Dravi. Urednik mu je Jakob Palir, kapelan tam. Naročnina na leto 80 h. Izhaja 20. dne vsakega meseca. Prvi zvezek obsega v mali obliki 16 strani.

»Der barmherzige Samaritan«

se imenuje glasilo katoliškega dobrotelnege odbora za Avstrijo. Namen mu je, razširjati krščansko dobrotelnost. Izhaja šestkrat na leto za ceno 2 K 50 h. Redakcija: Kurat Otto Kozlik, Wien, X., Kundratstrasse 3. Upravništvo: Wien, VIII., Strozsigasse 41. — Prva letošnja doposlana nam številka ima prav lepe sestavke: »Naloge krščanske dobrotelnosti v Avstriji«, »Karitativno delovanje škofa Jan. B. Zwergerja«, »Katoliško društvo treznosti za Avstrijo«, »Domača skrb za reveže in bolnike med železničarji«, »Marijin zavod za ženske posle na Zgor. Avstrijskem«, »Zdravišča za uboge bolehe otroke«. Posebno poudčen je članek dr. Mayerjev »Die Landflucht«. Pisatelj razpravlja o tem, zakaj beži ljudstvo z dežele v mesta, in daje koristne nasvete, kako se naj v duhovnem in telesnem oziru ravna s tistim ljudstvom. Poleg tega je še več drobnih novic o dobrotelnem delovanju. List se seveda pred vsem ozira na velikomestne dunajske razmere, a je poučen tudi za nas.

Zemljopis Hrvatske.

Napisali dr. Hranilović in D. Hirc. Vlastitom nakladom pisaca. U Zagrebu 1901. Tisak Antuna Scholza. — Izšel je sedaj osmi zvezek, ki obsega sledeče kraje v slikah in popisih: Gornje Orosavlje, Belec, Zlator, Stubički grad, Dolnje Orosavlje, Križevci, Kalnička gora, Veliki Kalnik, Maceljska gora. Vsak mesec izideta dva zvezka; naročniki izven Zagreba plačajo za celo delo, ki bo obsegalo do 60 tiskanih pol v 30 zvezkih, 20 K. Celo delo bo pozneje v knjigotrštvu stalo 27 K.

Hrvatske povjestne gradjevine.

E. Laszowski. Tisak A. Scholza u Zagrebu. Naklada pisčeva. — Prva knjiga je končana z 10. zvezkom. V slikah in opisih so tu razni zgodovinsko znameniti kraji hrvaški. Naročnina na drugo knjigo, ki začne takoj izhajati, bo znašala, kakor za to prvo, 15 K.

Dopisi.

Od Sv. Tomaža pri Ormožu, 25. januvarija. Tudi v našem kraju, od koder pač malokedaj dobite kako poročilo, se je ljudstvo začelo dramiti iz dolgega spanja. Žalibog pozno, pa upamo vendar, da ne bode prepozno. Do zdaj je brodil naše ljudstvo v temi zmote, v katero je je pripravil list »Stajerec«. Pred kakimi štirimi meseci se je prihajalo na našo postjo kakih 200 do 300 listov »Giftne krote«, zdaj pa se je znižalo njih število na kakih 30 listov. Pa upamo, da bodo tudi ti naročniki spoznali, kaj je prav, ali kaj ni prav, kaj jim je v korist, ali kaj v škodo. Izprevideli bodo, kakor jih je že mnogo spoznalo, da jim »Stajerec« ne želi nič drugega, kakor ponemčenje. Pri nas »Stajerec« napenja vse moči, da bi pograbil naše pošteno ljudstvo v svoje mreže. Ker drugače ne ve, pošilja večino listov nazaj. Pa iz teh virov »Stajerec« menda ne bode dolgo zajemal. Prej ali slej se mu bode približala in se mu že bliža ura pogina. Ko je bil lansko leto v mesecu avgustu ljudski shod, na katerem sta govorila državni poslanec gospod dr. Ploj in pa deželni poslanec gospod dr. Rosina, razpravljal je naš visokozgodovinski gospod Lašič nekaj o »Stajercu« ter je ljudstvu z živimi besedami dokazoval, kako poguben je ta list za naše ljudstvo, se mu je to zahvalilo z burnim ploskanjem. Naši tomaževski fantje so bili na shodu tako navdušeni, da so se postavili na vrto v krog ter zapeli: »Smo fantje slovenski itd. — Naj zemlji propada — Kdor narod taji!« itd.

Dragi tomaževčani, ne dajmo se voditi dalje od naših sovražnikov, kateri se nam

vpričo nas dobrih kaj in laakajo, za hrbotom pa nas zmerjajo, brijejo iz nas norce ter pravijo: „neumni kmet“, ampak držimo se naših dušnih pastirjev, ki so naši največji prijatelji. Dragi Tomaževčani, vrlo naprej!
K o r a č k i.

Iz Predoselj, 25. januarja: »Gorenjec« in »Narod« sta se že večkrat zaletavala v našega obče spoštovanega g. župnika, češ, da so nabrali za zvonove več, kakor je bilo treba, seveda za svoj lastni žep. To je prav zlobna laž in grdo obrekovanje. Gospod župnik so sami največ darovali, kakor sploh za vse cerkvene potrebe. Temu je priča naša lepa cerkev. Kar pa smo mi župljani darovali, storili smo to prostovoljno in z veseljem. Mi smo sploh mirni ljudje in se ne pečemo s politiko. A »Gorenjčeva« predzna pisava je tudi nas razburila, ker nas hoče v nasprotje spraviti z g. župnikom. »Gorenjec« povemo na vsa usta, naj se le zaletava v našega g. župnika, mi se bomo tem ožje oklenili svojega blagega in skrbnega dušnega pastirja.
Več faranov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. januarja.

O slavnostih na Bledu nam dohaja naslednje poročilo: V soboto ob 11. uri dopoldne sta knez Oton Windischgrätz in njegova visokorodna soproga sprejemala razne deputacije. Prvi je bil sprejet radoljški okr. glavar g. pl. Rubelli, potem dekan g. Novak, župnik gospod Oblak, občinsko zastopstvo z županom na čelu v narodni noši in načelnik zdravniške komisije g. Verderber. Zvečer je bila napovedana razsvetljava in serenada. Svetili je imelo 180 gasilcev. Žal, da je velik vihar in nalič deloma preprečil nameravano razsvetljavo, ki pa je bila vključena temu krasna. Pevska društva so častno izvršila svojo nalogo. Visoka novoporočenca sta se zahvalila za prireditev, posebno pa še načelniku gasilnega društva. — Otok in obrežje je pozneje zažarelo v bengalični luči. — Včeraj dopoldne točno ob 10. uri se je visoka knežja dvojica udeležila svete maše v grajski kapelici. Sveto daritev je opravil prevz. g. knezoškof dr. Jeglič ob asistenci gospodov dekana Novaka, župnikov Oblaka in Mraka ter svojega tajnika. Pri sv. opravi st visoka novoporočenca molila zelo pobožno. Takoj po sv. maši sta knez in kneginja vsprejela presvetlega z asistenco in povabila k malemu zajuterku. Njena Visokost se je opetovano pohvalno izrazila o prirejenem sprejemu ter da jej lepa Gorenjska nenavadno ugaja. — Dne 31. t. m. ob 1. uri 33 min. popoldne se odpelje visoka knežja dvojica na jug in obišče tudi sv. očeta v Rimu. Prve dni aprila se povrne s potovanja.

Presvetli gospod knezoškof je imel včeraj popoldne v Gradu na Bledu cerkveni govor Marijini družbi, ker je moral radi neugodnega vremena izostati pobožnost na otoku. Zvečer ob 6. uri se je udeležil gledališke predstave te družbe. Danes zjutraj se je odpeljal Presvetli v Škofjo Loko k vizitaciji v uršulinskem samostanu, kjer ostane do srede, ko se vrši volitev prednice.

Osebnost. Namestništvem tajnikom za Primorje je imenovan Geza Murad, dosedaj c. kr. okr. komisar v Dalmaciji. — Umrli je trgovec in posestnik iz Hotedersice g. Ivan Albrecht. — V kapucinski samostan v Krškem je premeščen iz Mettersdorfa č. P. J. D. Lorenčič, iz Krškega pa je prišel v Mettersdorf za superiorja č. P. Maks Zaplata. — Generalni major Liborij Frank je včeraj odpotoval v Celovec. — V Ljubljani se je nastanil kot strok. zdravnik za notr. vratne in nosne bolezni gosp. dr. Demeter vitez Bleiweis. — Na lastno prošnjo sta upokojena župnika pred. gg. Mat. Zarnik v Boh. Srednji vasi in Jak. Gross v Zagorju ob Savi.

Zmaga neodvisnih obrtnikov v Kranju. Iz Kranja se poroča: Včeraj 26. t. m. se je vršil v mestni dvorani občni zbor obrtniške zadruga. Gosp. Ciril Pirc in njegovi pristaši niso mislili, da bodo tako pogoreli. Agitirali so na vso moč ne samo v mestu, temuč tudi po kmetih; toda razumni možje so jim prečrtali račun in doživeli so blamažo, katere ne pozabijo tako hitro. Izid včerajšnje volitve je pokazal, da je v Kranju še mnogo zavednih mož, ki se ne dajo komandirati Pircu in njegovim

privržencem. Načelnikom zadruga je bil izvoljen z 89 glasovi g. Ivan Zupan, usnjar v Kranju, dočim je dobil nasprotni kandidat sedlar Wohlgeut, za kojega se je g. Pirc prav posebno ogreval, le 12 glasov. Ostali kandidati, katere sta priporočala »Slovenec« in »Slov. List«, so dobili po 87 glasov, oni pa, katere je priporočal sobotni »Gorenjec« le 5. (reci pet) glasov. Pirc jo je žalostno pobrisal iz volivne sobe, ko je videl, da se je enkrat prav pošteno vrezal. Grozil se je baje nad g. dekanom, češ da mu bode dal primeren odgovor v »Gorenjcu«, toda naj bo dopis v zakotnem lističu »Gorenjca« še tako zasramovalen, v čerajšnjega poraza »Narodovcev« ne more nikdo izbrisati. — Živeli neodvisni obrtniki!

Poročena sta bila danes v fračiškanski cerkvi gospod Jožet Fabjan, posestnik iz Trebčevasi pri Žužemberku, in gđc. Lucija Molek iz Hinj. Poročil ju je ob 10. uri dopoldne z mašo ženinov stric č. g. Benjamin Fabjan, vikarij.

»Slovanska beseda« na Dunaju razpošilja svoje 37letno poročilo. Iz njega posnemamo, da je to društvo, v katerem se shajajo vse razne slovanske na Dunaju bivajoče narodnosti, ime'o koncem l. 1901. imetja v vrednosti 9125 K. Dohodkov je bilo 14020 K 77 h in toliko izdatkov. Proračun za l. 1902. izkazuje 12500 K dohodkov. Članov je bilo: častnih 4, ustanovnikov 6, rednih članov 332, podpornih 26. Predsednik je J. O. Jan. grof Harrach, namestnik dr. Lerch in Jos. Gabriel, tajnik dr. Vlasák. Poročilo je spisano češko, le poročilo jugoslovanskega kluba je slovensko. — V jugoslovanskem klubu je bil predsednik dr. K. pl. Kozić, podpredsednik prof. dr. A. Primožič, tajnik dr. M. Murko, blagajnik revident A. Jelusič, členu ravatelj in rudarski uradnik D. Petrović in R. Pukl. Klub je priredil več domačih zabav z gledališkimi predstavami in glasbenimi produkcijami. Dne 2. marca l. l. je priredil »damski bulet«, ki je prav dobro vepel. Redni tedenski sestanki gospodov č. četrtkih se niso tako razvili, kakor bi bilo pričakovati. Zato se bodo gospodje odslej vabili po enkrat na mesec. — Knjižnico so prošlo leto na novo uredili. Kupili so dve novi omari za knjige, katerih je zdaj 3000 v 3500 zvezkih. Izposojenih je bilo 300 knjig.

Izgubljena duša. To lepo črtico Fr. Ks. Meška priobčuje »Südteierische Presse« v nemškem prevodu.

Bohinjska železnica. Zanimanje sedaj vzbuja okoliščina, da merijo inženjerji za gradnjo železnice pot od Plavij do Solkana po levem bregu Soče, dočim stoji v sprejetem načrtu proga določena po levem bregu, ko se prikaže izza Podsobotina. Po novem načrtu bi šla železnica pod Sv. Goro.

Občinske volitve v Ormožu. Tudi pri obč. volitvah v drugem in prvem razredu ni bilo blizo Slovencev. Nemci so torej imeli lahko zmago.

Škandal v graškem občinskem svetu. V graškem obč. svetu je bil v soboto velik škandal. Večina je sprejela v volivni obč. red dostavek, da sme le oni voliti, ki se izkaže, da je za leto pred volitvijo plačal davke in ki se more izkazati s plačanjem davščine do reklamacijske dobe. Soc. demokratje so razbijali s puliti. Galerija je psovala »napredno« večino obč. sveta. Župan je moral zaključiti javno sejo, a tudi tajno sejo so soc. dem. obč. odborniki razgnali. Ako obvelja sklep graškega obč. sveta, se število volivcev znatno — skrci. Taki so »naprednjaki«!

Iz štajarskega dežel. šolskega sveta. Štajarski dežel. šol. svet je donesek za penzijski zaklad učiteljev zvišal od dva na tri odstotke. Z eno roko da, z drugo vzame.

»Radeckymarš« pri pogrebu. Nedavno umrli upok. major pl. Truhovič je določil v svoji oporoki, naj se ga ne pokopje ob zvokih žalnih koračnic, ampak naj za njegovim pogrebom godba igra »Radeckymarš«. Vojaška oblast ni dovolila, da bi godba pri pogrebu po zagrebških ulicah igrala »Radeckymarš«, pač pa je odredila, da je godba, ko so krsto položili v grob, ob odprtem grobu zaigrala staremu vojaškemu veteranu v slovo »Radeckymarš«.

Marnberški Slovenci v nevarnosti. Obmejni Slovenci marnberškega trga kličejo na pomoč. Velikanek in težaven je boj, ki ga bijejo za svoj narodni obstanek. Trg je skoraj popolnoma nemški, občina je v Schönererjevskih rokah in da Schönererjevim vplivom je tudi okoliška občina pod nemško komando. Okrajni zastop je dosedaj v rokah nasprotnikov, vsled tega toraj seveda tudi okrajni in krajni šolski svet. In vendar stanujejo v marnberški župniji mnogoštevilni Slovenci. L. 1898 so Nemci postavili novo šolsko poslopje za šest razredov. Za to stavbo so, kakor sami priznajo, dobili od nemškega šulvereina 10.000 gld., od nemške deželne hranilnice iz Gradca 5.000 gld. in iz Berlina 300 mark. Zakaj ravno nemški šulverein daruje toliko tisočakov za marnberško šolo? Čemu Nemci iz »raja« pošiljajo v Marnberg svoje denarje? Namen je očitno jase: slovensko mladino hočejo ponemčiti. Zato ima šola v vseh razredih nemški učni jezik. Ko se je odprla nova nemška šola z nemškim učnim jezikom v vseh razredih, so razni govorniki povdarjali, da ona, braniteljica obmejne nemštva, bo nekaka zgradba proti slovanskim navalom. In res, vsakdo mora priznati, da ravno nasprotniki prav premeteno. Čegar je mladina, istega je prihodnost. Marnberška šola ima sedaj pet razredov. Učiteljstvo je nemško-nacionalno, vsled česar je tudi vsa vzgoja nasprotna slovenstvu, dasi je izmed 320 vsolanih otrok najmanj dve tretjini slovenskih. Kako žalostno je, da skoraj nobeden izmed teh, ki je osem let trgal hlače v tej nemški šoli, po izstopu še slovenskega molitvenika brati ne zna. Nemci v svoji materinščini napredujejo, slovenski otroci pa brezuspešno po več let prvi in drugi razred obiskujejo, nazadnje pa siromaki ostanejo. To je žalosten sad nemškega poduka za slovensko mladino! Zagrizenost tukajšnjih Nemcev je brezobzirna. Katehet je dobil dne 10. grudnia 1899 od učiteljske konference, pri katerej je bil trški župan kot šolski ogleda navzoč, strogo zapoved, da mora vsem slovenskim otrokom v teku osmih dni odvzeti slovenske katekizme, drugače bi to storil šolski vodja. Kmalu potem se v istem smislu izrazi tudi krajni šolski svet in tudi okr. šolski svet prepove slovenske katekizme in slovenski verski poduk. Tudi deželni šolski svet ne pripusti za Slovence krščanskega nauka v materinščini v višjih razredih. Vsled tega so sklenili marnberški Slovenci sezidati novo slovensko zasebno šolo. Gotovo se mora pritrčiti, da je mogoče le v narodni šoli vzgojiti mladino za boljšo prihodnost obmejnih Slovencev. Več let so že gojili to željo, letos hočejo pričeti z delom. Zidati bodo začeli takoj spomladi na krasnem prostoru, ki so ga že v jeseni v ta namen kupili. Zgradba bo krasna in ponos ne le obmejnim, ampak vsem Slovincem. Otroci za šolo bode dovolj za tri razrede, kajti slovenski stariši spoznavajo, da njihovi otroci v sedanjim ponemčevalni šoli le prazno slamo mlatijo. Ne vse se toraj zama narodne šole. Z velikim zaupanjem in z iskreno prošnjo se toraj obračajo do vseh narodnjakov, da po svojih močeh vsaj začetkom izdatno podpirajo kravo potrebno narodno podjetje.

Grožnja rokovnjačev. V Lankovicu in Köslachu na Štajerskem je bilo, kakor se nam poroča, v sredo zjutraj, 22. t. m., na brzojavnih drogih prilepljenih več tiskanih listov, na katerih neznani hudobneži pretijo, da bodo požgali omenjena trga. In res, še tisti večer zasačili so nekega zlobnega ravno v trenutku, ko je zažigal slamo tik nekega hleva. Da bi ga ne bilo mogoče hitro spoznati, je bil po obrazu ves z ogljem namazan. Izjavil je, da ni sam. Strah pred ognjem je med prebivalstvom vsled tega velik. Opravičeno bojazen povečuje zlasti žalostno dejstvo, da je zadnje dni v tukajšnji bližnji okolici pogorelo nekaj hiš, o katerih se po pravici sluti, da so bile zažgane iz gole hudobije. Zadnji čas je bilo od tukajšnjega premogovnika odpuščenih več rudarjev. Sumi so, da so neznani rokovnjači ti brezdelni ljudje. Ko je bilo namreč pred nekaj leti odpuščenih več sumljivih rudniških delavcev, so se ti združili v tako nevarno zvezo, da se je pred njo tresla vsa okolica. Ker je imela svoje skrivališče v neki strašni in

skoro nepristopni luknji v skali, jej niti orožništvo niti vojaštvo dolgo ni prišlo na sled. Spomin na to roparsko druhal strah pred grozečo nevarnostjo še povečuje. — Škoda, ki jo je tukaj naredil zadnji vihar, se skoro ne dá ceniti. Nekatere gozde je do cela uničil. Po vrteh je podrl premnogo starih in veličih dreves, hrščk, jablan in lesnik, ki so za tukajšnje kmete vsled tega prevelike vrednosti, ker si iz njihovega sadja napravljajo hrškovec in jabolčnik, vsakdanjo potrebno pijačo. Da grozni vihar ni prizanesel tem drevesom, je za marai-katega gospodarja veliko občutljivejšo, kakor da mu je uničil polovico gozda.

Lesna zadruga se snuje v Savinjski dolini. V nedeljo bo v ta namen shod v Gorenjem gradu.

Nova maša Slov. v Ameriki. Poroča se nam, da bo 1. februv. posvečen v mašnika č. g. Fr. J. Azbe v škofijski katedrali v St. Cloud, Minn., od mil. škofa Jakoba Trobca. Novo mašo bode bral novoposvečeni gospod v nedeljo 2. febr. v cerkvi sv. Štefana v Brockway, Minn. C. gosp. Azbe spada pod katoliškega škofa v Harrisburg, Pa.

»Südmarka« v Ljubljani. Podružnica »Südmarka« v Ljubljani je te dni imela svoj občni zbor. Članov ima, kot smo že omenili, 397, ki so zložili 920 kron 14 v. Posojilni in pomožni oddelk »Deutscher Bürgerhort« je imel dohodkov 6350 kron 78 v., od katerih je izdal posojil 2590 kron in na 27 strank oddal podpore 816 kron 10 v. »Deutscher Jugendhort« je imel dohodkov 1361 kron 88 v. in je podpiral 15 dijakov, dalje je podružnica posredovala, da so na mnogih službah bili nastavljeni Nemci. Kranjska hranilnica (!) je bila podružnična prva podpornica in pa tvrdka Kastner, kateri je občni zbor izrekel posebno zahvalo. Načelnik podružnice je prof. dr. Binder. Sedaj je »Südmarka« pričela trgovati tudi s kavino primesjo. — Kje je »Naša Straža«?

Vodovod za Kranj in okolico. C. kr. okr. glavarstvo je z odlokom od dne 22. t. m. št. 926 obvestilo kranjsko občino, da je c. kr. poljedelsko ministerstvo z odlokom od dne 28. dec. 1901, št. 24.554, odobrilo vodovodni načrt za Kranj in okolico ter obljubilo za enkrat prispevati 40 odstotkov k vsem skupnim stroškom.

Dolenjski Amerikanci. V soboto je bilo pred tukajšnjim dež. sodiščem obsojenih zopet pet Dolenjcev, ker so hoteli popihati jo v Ameriko, ne oziraje se na avstrijske postave. Vodil jih je Fr. Pucelj, ki je dobil 14 dni, dalje so dobili Fr. Struša, 14 dni, Jožef Gorše, Janez Navepelj in Jožef Blažič po 10 dni zapora in primerne denarne globe.

Stavka v Stračicah traja dalje. Nerada ni bilo nobenega. Došel je industrijski nadzornik Coljevina. Včeraj so bili socijalistični shodi, ki so se pečali s to stavko.

Ljubljanske novice. Skrb ljubljanskega župana za — praške obrtnike. Med ljubljanskimi obrtniki se čuje, da je župan knjižice kreditne banke poslal vezat v — Prago! — Umrli je dijak Anton Modic. V Greti pri Trstu je umrla gđc. Tinca Junker. — Tatvina na semnju. Na današnjem semnju je bilo neki ženski, ki je danes hotela odpotovati v Ljubno na Štajersko, ukradenih 4 petaki in 25 kron. Neka ženska je aretirana, ker je sumljiva tatvine. — Kandelabri na Franc. Jožefovem mostu. Danes sta na tem mostu postavljena dva kandelabra. — V Ameriko mimo Ljubljane se je v soboto odpeljalo 158 Hrvatov. — Obsojen je bil radi težke telesne poškodbe, prizadete tesarju Ant. Ponikvarju, pred deželnim sodiščem na šest mesecev težke ječe zidarski pomočnik Levec.

Velika eksplozija v škedenjskem plavžu. V škedenjskem plavžu se je dogodila velika eksplozija. Nekatere hiše v bližini plavža je potres, ki je navstal vsled eksplozije, tako pretresel, da so prebivalci od strahu zbežali na plano in da so stene močno popokale, vsled česar imajo dotični posestniki več tisoč kron škode. Velik strah je bil tudi v družini »slavnega« zdravnika Laurinsicha, ki je ravno nekoliko trenutkov pred eksplozijo odšel — vsled najnovejše afere svoje — ves razburjen iz stanovanja. Ko je njegova soproga slišala pok, ki ga je pro-

vzročila detonacija, mislila je, da se je nje mož ustreliš, in je v strahu pala v nezavest.

Nova maša. Dne 9. febr. bo v misi-jonišču sv. Gabriela v Mödlingu pri Dunaju v mašnika posvečen g. Ciril Seiger-schmied iz družbe Božje besede (Steyler Missionsgesellschaft) in bo imel ondi novo mašo dne 11. febr.

Razpisane profesorske službe. Na obeh ljubljanskih ter na gimnaziji v Kranju je razpisanih petero profesorskih mest, in sicer v Kranju za naravoslovje, na I. državni za nemščino in klasično filologijo, na II. državni pa za slovenščino in nemščino kot glavni predmet.

Abnormalna zima. Znani meteorolog R. E. Petermann naznanja v nekem dunajskem listu hudo abnormalno zimo, ki se bode pričela okoli februarja in trajala do maja. V mesecu februarju bode v tekoči zimi najostrejši mrz. Še v aprilu in morda celo v maju bomo imeli sneg, ako se bode Petermannovo naznanilo obistinilo.

Il Gazzettino popolare je naslov novemu italijanskemu dnevniku v Gorici. Do zdaj so izšle štiri številke, iz katerih ne moremo še sklepati, po kakšni poti, da bo hodil. V prodajalnicah ga ženske ponujajo z besedami: »Naj ga vzamejo gaspot tudi »Gazzettino popolare«, samo za ena prova; ga bodo videli, da ni neč slabga notere.

V mejnarni panorami se vidijo tekoči teden priznane krasne slike mesta Draždani in lepe okolice. Tehniška iz- vršitev posamičnih slik, raznih cerkva, palač, spomenikov, je res mojsterska. Posebno po- zornost vzbuja Brühlova terasa ter dve sku- plini iz marmora v draždanskem muzeju. Vse slike se pa odlikujejo po svoji narav- nosti in plastiki, ni čuda torej, da je raz- stava ob vsakem dnevnem času tako šte- vilno obiskana. — Za prihodnji teden se napovedujejo prizori iz Meksike.

Provozročitelja napada v Zagorju dne 1. t. m. še sedaj niso dobili. Rudniško ravnateljstvo je razpisalo nagrado 600 K za onega, ki pride storilcu na gotovo sled.

Tat v župnišču. V Spodnjih Dupljah pri Trzihu je v ondtnem župnišču odnesel kajzar Jožef Rant iz Spodnjih Dupljah razne stvari, kakor pomaranče, smodke, polovico kolača in listnico s 4 K. Tatu so izročili sodniji v Trzihu.

Stavka v Trstu. V Trstu so stopili v štrajk kurjači na Lloydovem parniku »In- dia«, ker jim niso hoteli povišati plače. Parnik »India« je dobil druge kurjače in je odplul.

Pobegnili je iz Zagorja samska de- lavka Jožefa Medved, doma iz Šmartna pri Litiji, katero so v Zagorju imeli pod poli- cijskim nadzorstvom. Imenovana je znana tatica in je ravno pred enim mesecem v Begunjah odsedela petletni zapor radi tat- vine.

Najnovejšo od raznih strani. Velik vihar na japonski obali je divjal v petek. 200 ribičev se je ponesre- čilo. — Mlin »Konkordija« v Budim- pešti je bil še v soboto v velikem pla- menu. V soboto so se pri gašenju pone- srečile štiri osebe. Sumi se, da je ogenj zanesel zlobna roka. — Umor na vlak u. iz Krakova se poroča, da so na železniški progi našli truplo velikega industrija Kowalewskega. Bil je umorjen v železniškem vozu. Morilec ga je vrgel skozi okno na progo. — Ustreljen morilec. Iz Pa- lermo se poroča: Soprog župana v Cefalu Margerita Ortolani je imela ljubezensko razmerje z nekim orožnikom, kateremu je pa pred dnevi dala slovo. Orožnik je po noči udril v njeno sobo in jo z bodalom tako ranil, da je v par trenutkih bila mrtva. 17letni sin njen je slišal ropot, prihitel je, oborožen s puško, v sobo svoje matere in zapeljivca-morilca ustrelil. Sin se je sam prijavil oblastim. — Zopet nesreča v rudniku. Iz New-Yorka se poroča, da se je v premogokopu Oskaloosa primerila ve- lika eksplozija. 21 rudarjev je mrtvih. — Kotel počil na vojni ladiji. Iz Vigo javljajo, da je na vojni ladiji »Kandor« počil kotel. Od moštva ni ostal nihče nepo- škodovan, mnogo je mrtvih. — Svetovne razstave v St. Louisu ne bo prihodnje leto, ampak je razstava prestavljena na leto 1904. — Kmečki »prerok« pred so- diščem. Kmečki »prerok« Teodosienko, ki je v Pavlovskem pri Karkovu ustanovil sekto in udril v pravoslavno cerkev, iz katere je pregnal občinstvo, bo stal te dni z 68 svo-

jimi somišljeniki pred sodiščem. K obrav- navi je povabljenih 100 prič. — Vijočice po zimi cveto v Bosni.

Društva.

(Družba sv. Cirila in Me- toda) je imela svojo 136 vodstveno sejo dne 16. januarja 1902 v družbinih prostori- h »Narodnega doma«. Navzoči: Tomo Zu- pan (prvomestnik), dr. Dragotin vitez Blei- weis Trsteniški, Martin Petelin (blagajnik), dr. Ivan Svetina, Ivan Šubič in Dragotin Žagar. Svojo odsotnost so opravičili službeno zadržani: Ivan Hribar, Luka Svetec (pod- predsednik) in Ivan Vrhovnik (nadzornik). Ob 8. uri popol. otvori prvomestnik Tomo Zupan sejo, toplo se spominjajoč pokoj- nega opernega pevca Josipa Nollia, ki si je stekel s pridnim nabiranjem prispev- kov nevenljivih zaslug za našo družbo. Navzoči so se na prvomestnikov poziv vzdignili v znak sožalja in v počenščje po- kojnikovega spomina raz svoje sedeže. — Blagajnik je izkazal za preteklo 1901 l. 40.191 K 40 h. dohodkov, 39.694 K 35 h. stroškov; torej 497 K 5 h. prebitka. Skupni proračun potrebačin za l. 1902 znaša 33.837 K 63 h. Tem potrebačinam nasproti pa je bilo 16 t. m. 5817 K 64 h. pokritja; torej 28.019 K 99 h. primanjkljaja, ki ga bo treba pokriti s prispevki podružnic in domoljubnih dobrotnikov. — Ko se rešijo došle prošnje, izvrši se neka prememba učnega osobja in se sprejme več važnih nasvetov v družbin prid, zaključijo prvomestnik sejo ob 11.6. uri zvečer.

(»Slovenska Matica«) vabi na CXXVII. odborovo sejo v Ljubljani, v če- rtek dne 30. januarja 1902, ob petih po- poldne v društveni pisarni. Spored: 1. Na- znanila predsedništva. 2. Potrditev zapisni- ca CXXVI. odborovi seji. 3. Poročilo gospo- darskega odseka o hišnih popravah. 4. Po- ročilo tajništva. 5. Eventualna v Ljubljani, dne 25. januarja 1902. — Predsednik Fr. Levce.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. jan. (C. B.) Na dnev- nem redu prihodnje seje drž. zbora dne 4. februarja bo kot prva točka kon- tingent vojaških novincev, po- tem bosanske železnice in inženirski naslov.

Dunaj, 27. jan. Na dnevni red seje državnega zbora dne 4. februarja pride najprej zakon o vojaških novincih. Čuje se tudi, da je nesreča v Mostu vlado vendar le pripravila do tega, da skoro (!) predloži spremembo rudar- skega zakona.

Dunaj, 27. jan. Finančna komisija gosposke zbornice je sprejela od poslan- ske zbornice sprejeti zakon o opustitvi pristojbin pri najetju posojil od strani občin. Referat v plenumu bo imel dvorni svetnik Beer.

Reka, 27. jan. Tu se mudi av- strijska zimska eskadra.

London, 27. jan. Buri so ujeli angleškega častnika Fostouse z 12 možmi.

Zaroške v Ljubljani.

Zaročili so se gg.: Fran Kump, nad- desetnik z gđ. Ivano Gorenc. — Fran Germ, učitelj na gluhošolnici z gđ. Mar. Stritar iz Rudolfovega. — Karl Reindl, marker z gđ. Marijo Jeršek. — Andr. Aličan, voz. elek. želez. z gđ. Ano Zdešar. — Rihard Kovačič, spreved. juž. želez. z gđ. Terezijo Steržaj. — Ant. Straus, sin posestn. z gospo An- gelo Kuntarič, roj. Pavčič, vdovo v Ko- stanjevi. — Alfred Friedl, natskar z gđ. Marijo Zupane. — Ant. Kutiaro, pečar z gospo vdovo Elizabeto Dermota, roj. Strava. — Feliks Potnik, delovodja pri sodovici z gđ. Terezijo Ogorevc. — Jan. Kapler, prej užit. z vdovo gospo Marijo Franzl. — Mihael Bukšič, strojevodja z gđ. Mar. Bertonec. — Fr. Orehek, pom. mag. urad. z g. Emo Borštner. — Jan. Rozman, spreved. elekt. želez. z gđ. Karolino Pikels. — Edvard Weingarten, urad. kred. banke z gđ. Avgusto Hanuš. — Franc Pup- pis, odvet. urad. z gđ. Marijo Simon- dič. — Franc Korene, tisk. strojevodja z gđ. Franciško Curk. — Stefan Žvan, kraj. pomoč. z gđ. Marijo Kocian. — Franc Planinšek, uradnik juž. žel. z gđ. Eleonor Kremžar. — Maksimilijan de Marija Campos, zobni tehnik z gđ. Marijo Slamčena. — Arkadij Bonfioli, tabač. režije asist. z gđ. Adelo Kokalj. — Rihard Kleinoscheg, nadporoč. z gđ. Stefanijo Rehar.

Umrli so:

23. januarja. Ervin Martin Jenke, narednikov sin. 1 leto 9 mesecev. Metelkove ulice 2, vnetje možganske mrene.
24. januarja. Marija Korošec, tovarniška delavka, 21 let, sv. Jakoba trg 2. jetika.
25. januarja. Amalija Kaysell, zasebnica, 82 let, Turjaski trg 8. ostarelost. — Edvard Reisinger bra- njevec 81 let, Breg 18. vodenica. — Kristina Roje, vrtnarjeva hči 4½ leta. Krakovske ulice 7. jetika.
V bolnišnici:
20. januarja. Matej Zupanič, gostec, 70 let ostarelost.
22. januarja. Helena Zelen. krojačeva žena, 35. l. jetika. — Mihael Peršin, ubožec, 80 let, ostarelost. — Ana Krumpeštar, konjačeva žena. 62 let, Cystitis pu- rulenta.
23. januarja. Matevž Triller, doinar, 65 let, pljuč- nica. — Katarina Dežman, delavčeva žena, 60 let, srčna hiba. — Francšek Divjak, zidarski delavec, 24. l. l. Meningitis e. otide.
V hiralnici:
26. Ivan Glažar, delavec, 38 let, demencia se- cundaria. Exud. pleurit.

Dunajska borza

dne 27. januarja.	
Skupni državni dolg v notah	100.75
Skupni državni dolg v srebru	101.60
Avstrijska zlata renta 4%	120.50
Avstrijska kronska renta 4%	97.80
Ogerska zlata renta 4%	119.75
Ogerska kronska renta 4%	96.85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1616.—
Kreditne delnice, 160 gld.	653.—
London vista	239.30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.15
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonidör)	19.02
Italijanski bankovci	93.55
C. kr. cekini	11.31

Zitne cene

dne 25. januarja 1902.
(Termin.)
Na dunajski borzi:
Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9.72 do 9.73
Rž za pomlad	8.20 do 8.21
Koruzi za maj-junij	5.70 do 5.71
Oves za pomlad	7.82 do 7.83

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9.50 do 9.51
oktober	8.47 do 8.48
Rž za april	7.96 do 7.97
Oves za april	7.56 do 7.57
Koruzi za maj	5.37 do 5.39

(Rektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9.55 do 10.30
južne žel.	9.75 do 10.20
Rž	8.10 do 8.25
Ječmen	7.20 do 8.60
ob Tisi	6.75 do 7.75
Koruzi ogerska, stara	5.60 do 5.70
nova	5.45 do 5.55
Cinkvant	6.50 do 7.00
nova	6.15 do 6.60
Oves srednji	7.70 do 7.75
Pižol	7.75 do 10.75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opa- zovanja	Stanja baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetovi	Nebo	Padačina
25. 9. zveč.	721.7	9.3	p. m. jzh. pol. oblac.		
26. 7. jutrt.	721.7	1.6	p. m. sever	sneg	32.2
2. popol.	726.1	1.1	sl. jug.		
26. 9. zveč.	729.6	0.2	sl. szah.	oblac.	
27. 7. jutrt.	735.7	-5.7	brezv.	megla	9.7
2. popol.	734.0	0.9	sl. jug.	jasno	

Srednja temperatura sobote 7.7°, normale: -2.1°. Srednja temperatura nedelje 0.9°, norm.: -2.0°

St. 3174 ad.

Razglas.

Licitacija dveh vagonov koruze

v skladišču postaje južne železnice, razpisana s tukajšnjim razglasom z dne 23. t. m., št. 3174, na 3. svečana letos

vršila se bode ob isti uri v torek dne 28. januarja letos.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 25. januarja 1902.

Med. dr. Démeter vitez Bleiweis Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in za bolezni v vratu in nosu

ordinira

na Resljevi cesti šte. 7

od 3. do 5. ure popoldne. — Ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure dopoldne.

106 3-1

VABILO

na

OBČNI ZBOR

„Hranilnice in posojilnice v Škocjaniu pri Dobravi, registr. zadruge z neomejeno zavezo“,

kateri se bode vršil

v nedeljo dne 16. februarja 1902

popoldne po krščanskem nauku

v šolskih prostorih.

Dnevni red:

1. Letno poročilo.
2. Potrjenje računa.
3. Prememba pravil.
4. Volitev načelstva in pregledovalcev računa.
5. Slučajnosti.

109 1-1

Načelstvo.

Lak za sobina tla, da lesk in prevlaki ter se kaj hitro suši. Za samo uporabo zalogi pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani.** Franciškovske ulice. 238 11-11-6
Vnanja naročila proti povzet ju.

Vrt v najem.

V hiši Emonska cesta št. 4 se da v najem vrt.

Pojasnila daje postrežček Šusteršič v isti hiši, pritličje na levo. 87 3-3

Iščo se že rabljen

107 3-1

klavir

po nizki ceni. — Ponudbe sorišema Jožef Piccolič, cerkovnik v škofji Loki.

Edina založba na Kranjskem

lekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50-4)

Ljubljana. * Dunajska cesta.

LEKARJA Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča
malokrvne,
nervozne in
slabotne osebe

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar Gabriel Piccoli v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju.